

Bebouwing

bekijk online versie:

<https://indicatoren.omgeving.vlaanderen.be/indicatoren/bebouwing>

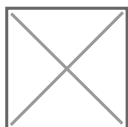
Geografisch bereik	Temporeel bereik	Laatste update
--------------------	------------------	----------------

Vlaanderen

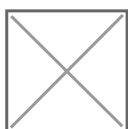
1881-2019

09/12/2021

De totale oppervlakte van de bebouwing in Vlaanderen in 2019 bedraagt 80.820 ha, wat betekent dat circa 5,9% van Vlaanderen is ingenomen door gebouwen. Ter vergelijking: 14,9% van Vlaanderen is verhard. Dit betekent dat dus ongeveer 9% van Vlaanderen wel verhard, maar niet bebouwd is.



In 2013 was 5,6% van de oppervlakte van Vlaanderen ingenomen door gebouwen, goed voor 76.638 ha. In 2019 is dit toegenomen tot 5,9%. Er werden ongeveer 230.000 hoofdgebouwen en 360.00 bijgebouwen opgericht in de periode 2013-2019. Dit betekent dat het gebouwenbestand met 14% is toegenomen, of dat er jaarlijks 100.000 bijkomende gebouwen worden opgericht (270 gebouwen/dag). Er zijn vooral gebouwen bijgekomen in de landgebruikscategorieën industrie en landbouwinfrastructuur.



Historische evolutie van bebouwing 1881-2021

We analyseerden de bebouwingsevolutie over een periode van meer dan 100 jaar aan de hand van topografische kaartreeksen van het Nationaal Geografisch Instituut van de karteringsperiodes 1881-1904, 1904-1939, 1952-1969 en 1969-1989 (Pieters, Niessen, et al., 2021). De historische kaartreeksen zijn geen momentopnames, maar verwijzen naar een periode van registratie die meerdere jaren in beslag heeft genomen (vaak meer dan 20 jaar). We benoemen de vier periodes dan ook als:

- 1881-1904 = overgang 19e naar 20e eeuw,
- 1904-1939 = begin 20e eeuw tot aan WOII,
- 1952-1969 = wederopbouw na WOII,
- 1969-1989 = jaren 70 en 80,
- 1989-2010 = laatste 30 jaar.

Historische bebouwing

Figuur 1: Evolutie van de bebouwde oppervlakte in ha

Figuur 1 toont de evolutie van de bebouwde oppervlakte in ha op de vier historische kaartreeksen en de bebouwde oppervlakte in Vlaanderen in 2019 (GRB) in relatie tot de evolutie van het inwonersaantal in Vlaanderen. De bebouwde oppervlakte neemt, niet onverwacht, continu toe. Ook het inwonersaantal neemt toe, maar minder sterk. Uiteraard verwijzen we naar het geheel van de bebouwde oppervlakte en niet enkel naar de oppervlakte van de woningen van de inwoners.

Wanneer we de jaarlijkse toename in de verschillende periodes berekenen, dan komen we op een jaarlijkse toename van respectievelijk 211 ha (1904-1939), 491 ha (1939-1969), 605 ha (1969-1989) en 1078 ha (1989-2019). Ook de bevolkingstoename fluctueert in deze periode (Hertogen J., s.d.).

Uitgedrukt per bijkomende inwoner komen we tot de volgende conclusie. In de periode van de eeuwwisseling van de 19e naar de 20e eeuw tot aan WOII had 1 extra inwoner

in Vlaanderen 89 m² bebouwde oppervlakte ter beschikking. Tijdens de wederopbouw na WOII nam de bebouwde oppervlakte per extra inwoner toe tot 144 m². Deze extra ruimte-inname door bebouwing groeide in de jaren 70 en 80 tot 351 m² per bijkomende inwoner. De laatste 30 jaar zien we nog een verdere toename van de bebouwde oppervlakte met 389 m² per persoon, het hoogste cijfer uit de reeks.

Dit betekent dat de laatste 30 jaar een bijkomende inwoner vier keer zoveel bebouwde oppervlakte inneemt als circa 100 jaar geleden. De totale oppervlakte van de bebouwing in Vlaanderen in 2019 bedraagt 80.820 ha, wat betekent dat circa 5,9% van Vlaanderen is ingenomen door gebouwen. Ter vergelijking: 14,9% van Vlaanderen is verhard. Dit betekent dat dus ongeveer 9% van Vlaanderen wel verhard, maar niet bebouwd is.

In 2013 was 5,6% van de oppervlakte van Vlaanderen ingenomen door gebouwen, goed voor 76.638 ha. In 2019 is dit toegenomen tot 5,9%. Er werden ongeveer 230.000 hoofdgebouwen en 360.00 bijgebouwen opgericht in de periode 2013-2019. Dit betekent dat het gebouwenbestand met 14% is toegenomen, of dat er jaarlijks 100.000 bijkomende gebouwen worden opgericht (270 gebouwen/dag). Er zijn vooral gebouwen bijgekomen in de landgebruikscategorieën industrie en landbouwinfrastructuur.



Aanvullende informatie

Definitie

'De bebouwing in Vlaanderen is de som van alle oppervlaktes ingenomen door gebouwen. Onder "gebouwen" wordt verstaan: 'een duurzaam bouwsel, vast met het aardoppervlak verbonden, dat een voor mensen toegankelijke ruimte omsluit. Een gelijkvloerse toegang voor ondergrondse of hangende constructies wordt eveneens als gebouw aan de grond beschouwd.' De volgende constructies vallen niet onder deze definitie: bouwketen, verblijfscontainers, schuilhokken, woonwagens, niet-onderkelderde terrassen, standbeelden (informatie Vlaanderen, 2013).

Voor de analyses in het RURA werden ook de zogenaamde 'kunstwerken' als gebouwen opgenomen. Het gaat dan om koeltorens, watertorens e.d. die opgenomen zijn in de CADGIS-databank. De analyse maakt een onderscheid tussen hoofd- en bijgebouwen. Het hoofdgebouw is het belangrijkste van een groep van gebouwen binnen eenzelfde gebruik perceel. De aanwezigheid van het huisnummer kan hiervoor een indicatie zijn. Bijgebouwen zijn alle gebouwen die geen hoofdgebouw zijn, en die groter zijn dan 10m², zoals garages, loodsen, serres. Een bijgebouw kan voorkomen op een gebruik perceel zonder hoofdgebouw.

Gerelateerde beleidsdocumenten

- [Ruimterapport 2021](#)
- [Beleidsplan Ruimte Vlaanderen](#)

Databronnen

- Producent:

Verharding op basis van random sampling - Het Departement Omgeving ontwikkelde een statistische methode om de verharding in Vlaanderen te bepalen op basis van random sampling.

Deze methode heeft als voordeel dat voor de verharding in Vlaanderen een globaal cijfer wordt bekomen én een betrouwbaarheidsinterval (Pieters, Willems, Brems, Vanacker, & Pisman, 2021a).

- Dataset:

<https://overheid.vlaanderen.be/bvk-bodembedekking-bodemgebruik-vl>

Referenties

Informatie Vlaanderen. (2013). Entiteit Gbg - Gebouw aan de grond

Pieters, J., Niessen, J., Willems, P., Brems, W., Vanacker, S. & Pisman, A. (2021). Vectoriseren van gebouwen en oude wegenkaarten met behulp van artificiële intelligentie. Onderzoek in opdracht van het Vlaams Planbureau voor Omgeving

Hertogen J. (s.d.). Bevolking gemeenten op 01/01/2018, evolutie na 1830.
<http://www.npdata.be/BuG/392-Bevolking/Bevolking.htm>

Open Data

- <https://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/98022870-8aa6-42f8-9d92-f6fb611d6029>
- <https://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/513aa33a-03a4-46ff-b611-c069f27b2376>
- <https://kaartenruimterapport.omgeving.vlaanderen.be/gebouwen/>

Bovenliggende onderwerpen

[Ruimte](#)

[Kernbegrippen](#)